

6/1/7

DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA INOSTRANE POSLOVE
III Regionalna uprava - S A D
Fov broj
19. oktobra 1964.

POSJETA SENATORA WILLIAMA FULBRIGHTA,
predsjednika Spoljnopolitičkog odbora
Senata SAD Jugoslaviji

U toku ranijih godina senator Fulbright je nekoliko puta neformalno pozivan da posjeti Jugoslaviju. Formalni povod za posjetu od 6 do 11. novembra 1964. je svečanost potpisivanja sporazuma o kulturno-prosvjetnoj razmjeni između Sjedinjenih Država i Jugoslavije (tzv. Fulbrightov program).

Pored toga što senator Fulbright predstavlja istaknutu i naprednu ličnost političkog i javnog života SAD, poseban značaj ove posjete proizilazi iz činjenice da do nje ustvari dolazi sutradan poslije američkih predsjedničkih izbora (izbori se vrše 3. novembra, sen. Fulbright putuje direktno za Jugoslaviju 5. novembra). Ovome treba dodati činjenicu da sa senatorom Fulbrightom, po odluci vlade SAD i Državnog sekretara Ruska, putuje i pomoćnik Državnog sekretara za pitanja Evrope, Tyler. Vrijedno je još napomenuti da je ovo prvi put da senator Fulbright prisustvuje svečanosti potpisivanja sporazuma ove vrste, iako su isti do danas zaključeni sa oko 45 država. Doduše, Jugoslavija je prva socijalistička zemlja, koja potpisuje sporazum o Fulbrightovom programu kulturne razmjene.

Posjeta senatora Fullbrighta ima

Iz naprijed izloženog postoji obostran interes da se ovoj posjeti odgovarajući politički značaj. Ovo tim prije što u 1964. godini, naročito u poredjenju sa 1963. (kada je došlo do posjete Državnog sekretara Ruska i Predsjedničke posjete Vašingtonu), nije bilo značajnijih razmjena posjeta na najvišem nivou.

U svim kombinacijama više značaja je pridavano mogućnosti da Predsjednik SFRJ primi senatora Fulbrighta, nego njegovom formalnom potpisivanju prisustvovanju potpisivanja sporazuma o programu koji nosi njegovo ime. Na osnovu mišljenja ambasadora SFRJ u Vašingtonu, druga Mićunovića, Državni sekretarijat za inostrane poslove je zauzeo stav da bi bilo korisno da Predsjednik primi senatora Fulbrighta. Da bi se izradio konačan program boravka, DSIP očekuje odluku po ovom pitanju.

Drug Vladimir Popović, predsjednik Spoljnopolitičkog odbora Savezne skupštine, saglasio se sa predlogom

DSIP-a da bude domaćin senatoru Fulbrightu za vrijeme njegovog boravka u Jugoslaviji.

Senator Fulbright sa suprugom, pomoćnikom Tillmanom, i pomoćnikom Državnog sekretara Tylorem, stiže u Beograd avionom 6. novembra 1964. u 13.20. DSIP predlaže da na dočeku budu drugovi Vladimir Popović, Janez Vipotnik, Marko Nikezić i ambasador Elbrick.

Osim obavještenja o programu boravka za ovaj dan se ne predviđa nikakav poseban program. Eventualno - intimna večera od strane ambasadora Elbricka.

U subotu, 7. novembra, predlaže se da senatora Fulbrighta (sa Tillmanom i Tylorem) primi predsjednik Spoljno - političkog odbora Savezne skupštine, drug Vladimir Popović, sa još nekim članom Odbora. Poslije toga, oko 11 časova, prijem u pratnji druga V. Popovića, kod predsjednika Savezne skupštine, druga Edvarda Kardelja. Oko 12. časova prijem kod Državnog sekretara za inostrane poslove, druga Koče Popovića. Toga dana bi ručak dao domaćin, na koji bi bili pozvani drug K. Popović, predsjednik jednog vijeća Savezne skupštine, jedan ili dva člana SIV.

Najpraktičnije bi bilo u subotu poslije podne organizovati izlet za Dubrovnik, sa povratkom u nedjelju 8. novembra uveče. Ovdje se postavlja pitanje transporta, jer se redovnim linijama JAT-a pitanje ne može riješiti (moguć odlazak u subotu u 10 h., a povratak u nedjelju u 11.45 h). Ukoliko bi se planirao izlet (odlazak) u nedjelju ujutru, subota večer bi bila rezervisana za jednu intimnu večeru ili Narodno pozorište.

Program u Dubrovniku bi obuhvatao, po dosadašnjoj praksi, razgledanje grada i istorijskih znamenitosti; ručak predsjednika gradske skupštine Dubrovnik.

Ponedjeljak, 9. novembar, bi bio posvećen uglavnom potpisivanju sporazuma. Po mišljenju DSIP-a ovo bi trebalo da bude prilika šire manifestacije saradnje između dvije države u oblasti kulture, prosvjete i nauke. Svečanosti potpisivanja sporazuma prethodio bi prijem kod saveznog sekretara za kulturu i prosvjetu, druga Vipotnika. Poslije ceremonije potpisivanja, predlaže se da drug Vipotnik da ručak, na koji bi bili pozvani istaknute ličnosti jugoslovenskog kulturnog, prosvjetnog i naučnog života.

Ovoga dana bi trebalo računati na mogućnost prijema kod druga Predsjednika, *ukoliko bi prijem bio u Beogradu*

Ukoliko ambasador Elbrick ne da večeru u petak ili u subotu večer, trebalo bi tu mogućnost predvidjeti za ponedjeljak. U protivnom, bilo bi korisno da večeru da jugosloven -

ska strana.

Bilo bi korisno organizovati jedan razgovor u Spoljnopolitičkom odboru Savezne skupštine po opštim pitanjima međunarodnih odnosa. Ukoliko senator Fulbright bude ostao i 10. novembra (što je moguće, ali još nije sigurno) to bi se toga dana moglo učiniti, bez pritiska i zamora od drugih obaveza. Ukoliko senator putuje 10. razgovori bi se mogli održati u subotu ili ponedjeljak poslije podne.

Zamjenik Državnog sekretara za inostrane poslove, drug Marko Nikezić, se saglasio da se posebno susrete sa pomoćnikom Ruska, Tylorem. Težište u ovim razgovorima bi bilo na najvažnija pitanja budućih bilateralnih odnosa.

Trebalo bi također razmisliti o smještaju senatora Fulbrajta, supruge, Tillmana i Tylera, tj. da li će biti u hotelu ili posebno.

DSIP je mišljenja da bi, uz saglasnost Ambasade SAD, trebalo dati saopštenje za štampu o dolasku senatora Fulbrighta i Tylera, u četvrtak 22. oktobra.

U prilogu se nalazi detaljnija biografija i podaci o političkoj ulozi senatora u SAD.

Za koordinaciju programa sa jugoslovenske strane odredjen je Dr Milan Bulajić, savjetnik u DSIP-u, a sa američke strane Dudley Miller, sekretar Ambasade SAD za politička pitanja.